Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

ILT jaarplan 2025

Werken aan een duurzaam en veilig Nederland

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

ILT jaarplan 2025

Werken aan een duurzaam en veilig Nederland

Datum 17 september 2024

Colofon

Uitgegeven door Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres	Postbus 16191, 2500 BD Den Haag
Telefoon	088 489 00 00
Website	www.ilent.nl
X en Instagram	@inspectieLenT

Inhoud

Voorwoord 4
1 Inleiding 5
1.1 Algemeen 5
1.2 Kernwaarden en uitgangspunten voor de uitvoering 5
1.3 Ontwikkelingen 7
1.4 Nieuwe taken in 2025 8
1.5 Over dit jaarplan 9
2 Wat de ILT doet in 2025 10
2.1 Veilig en groen vervoer 11
2.1.1 Over de weg 11
2.1.2 Over het water 13
2.1.3 Over het spoor 13
2.1.4 Door de lucht 14
2.1.5 Vervoer van gevaarlijke stoffen 15
2.2 Circulaire economie 17
2.2.1 Van afval naar grondstof 17
2.2.2 Veilige en duurzame producten 18
2.3 Schone leefomgeving 19
2.3.1 Zorgvuldig gebruik van chemische stoffen 19
2.3.2 Minder broeikasgassen 20
2.3.3 Schone bodem en schoon water 20
2.3.4 Goed milieutoezicht 21
2.3.5 Toezicht op Rijkswaterstaat en Defensie 22
2.4 Veiligheid en continuïteit van publieke diensten 23
2.4.1 Goed en veilig drinkwater 23
2.4.2 Hoogwaterveiligheid 24
2.4.3 Cybersecurity en fysieke veiligheid 25
2.4.4 Goed en betaalbaar wonen 26
3 De ambitie van de ILT 27
3.1 De wendbare organisatie 27
3.2 Competente en wendbare medewerkers 28
3.3 Inzicht in nieuwe risico’s en kennis 28
3.4 Informatiegestuurd werken 28
4 Mensen en middelen 30
4.1 ILT-begroting 2025 30
4.2 Personele capaciteit 31
4.3 Duurzame bedrijfsvoering 31
5 Bijlage: ILT verkenningen en programma’s 32

Voorwoord

Veilig transport en een schone, gezonde leefomgeving zijn helaas lang niet altijd vanzelfsprekend. Daarom geloof ik dat er daadkrachtige inspectiediensten nodig zijn. Als onafhankelijk toezichthouder werken wij elke dag aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid. In transport, infrastructuur, milieu en wonen.

Wij werken aan heel uiteenlopende onderwerpen. Wij zetten ons bijvoorbeeld in voor een betere kwaliteit van het oppervlaktewater, waar vervuiling leidt tot hogere kosten voor schoon drinkwater. Voor het verbeteren van de inzameling en recycling van flessen en blikjes, ter voorkoming van zwerfafval. Voor de aanpak van geluidshinder voor omwonenden van Schiphol of voor de aanpak van tekorten aan technisch personeel die gevolgen kunnen hebben voor de vliegveiligheid.

Op deze en andere thema's houden we toezicht. Ook verlenen we vergunningen en voeren we strafrechtelijke onderzoeken uit. Daarbij richten we ons vooral op de grootste maatschappelijke risico's. Dat betekent soms scherpe keuzes maken over taken die we meer, niet meer of op een andere manier moeten uitvoeren. Daarvoor stellen we een inspectiebrede risico-analyse op die in beeld brengt waar de risico's op de maatschappelijke schade het grootst zijn.

In dit jaarplan lichten we de keuzes en prioriteiten in ons werk toe. Ook laat het ILT-Jaarplan zien hoe we ons toezicht vernieuwen. Bijvoorbeeld door de inzet van artificiële intelligentie (AI), waarmee we informatie beter kunnen benutten om nog slimmer en risicogerichter te werken. Daarom ben ik ook trots op het Innovation Center for Artificial Intelligence (ICAI-lab) dat we met een aantal toezichthouders hebben opgericht om hierin nog effectiever te kunnen zijn. Tegelijkertijd hebben we daarbij, in samenwerking met de wetenschap, aandacht voor wat er nodig is om zorgvuldig te werk te gaan met AI.

Ook laten we in dit jaarplan zien wat we in 2025 gaan doen. Zo werken we verder aan het verbeteren van het stelsel van toezicht, vergunningverlening en handhaving milieu en helpen we de omgevingsdiensten hun werk beter te doen. Producenten zijn steeds vaker verantwoordelijk voor de inzameling van afgedankte producten om te zorgen voor hoogwaardig (her)gebruik. Met scherp toezicht dragen we er aan bij dat nuttige grondstoffen worden behouden. We maken het taxitoezicht effectiever door de introductie van een nieuw systeem voor het aanleveren van gegevens. En op de onderwerpen met de grootste potentiële schade voeren we strafrechtelijke onderzoeken uit.

De ILT krijgt er een aantal nieuwe taken bij. Zo wordt ons toezicht op de cybersecurity van essentiële diensten, zoals drinkwater-, haven- en railbedrijven uitgebreid door een flinke toename van het aantal partijen dat onder het toezicht valt. Mede door de geopolitieke spanningen wordt dit toezicht steeds belangrijker. Verder houdt ILT toezicht op het varend ontgassen en werken we aan de ontwikkeling van de maritieme autoriteit.

Ik waardeer het dat het kabinet oog heeft voor goed functionerend onafhankelijk toezicht. De inspectiediensten zijn van grote waarde. Daar horen dan ook voldoende middelen bij. Al kunnen we als inspectie soms minder doen dan we zouden willen. Financiën staan onder druk: in het hoofdlijnenakkoord is een taakstellingsopgave aangekondigd die ook gevolgen heeft voor het werk van de ILT. Daarnaast nemen de kosten – zoals die van ICT – sterk toe. Dat betekent dat we de komende jaren nog scherper zullen moeten kiezen om een effectieve toezichthouder te zijn, die werkt aan het beperken van maatschappelijke schade aan mens en milieu.

Trots ben ik op de inzet, betrokkenheid en deskundigheid van alle 1.600 medewerkers van de ILT. Zij maken dagelijks het verschil. We blijven streven naar een inspectie die midden in de samenleving staat, haar verantwoordelijkheid neemt, en altijd handelt met oog voor het maatschappelijk belang.

Omdat toezicht er toe doet.

Mattheus Wassenaar
Inspecteur-generaal Leefomgeving en Transport

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het ILT Jaarplan 2025 is het werkprogramma van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De ILT werkt dagelijks aan veiligheid, duurzaamheid en vertrouwen in transport, infrastructuur, milieu en wonen. Dat doet ze op een breed spectrum van onderwerpen op het gebied van transport en leefomgeving (zie infographic op de volgende pagina).

De ILT is de toezichthouder van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en houdt ook toezicht namens andere ministeries. Een onderdeel van de ILT is bijvoorbeeld de Autoriteit woningcorporaties (Aw), die namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) toeziet op de uitvoering van de volkshuisvestelijke taken en het financiële beheer door de woningcorporaties. Daarnaast voert de ILT verschillende andere taken uit voor het ministerie van BZK en voor de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK), Justitie en Veiligheid (JenV), Buitenlandse Zaken (BZ) en Financiën.

1.2 Kernwaarden en uitgangspunten voor de uitvoering

1.2.1 Kernwaarden

De ILT heeft de doelstelling om maatschappelijke schade op haar toezichtterreinen zoveel mogelijk te beperken. In het Meerjarenplan 2024-2028 is deze doelstelling vertaald naar een viertal kernwaarden. De ILT werkt:

- **selectief**: de ILT richt zich op onderwerpen met grote maatschappelijke risico's. Daarbij houdt zij rekening met de uitvoering van de wettelijke en internationale verplichtingen en met politieke en beleidsmatige ontwikkelingen en ontwikkelingen in de samenleving.
- **effectief:** bij de uitvoering van de taken zet de ILT bevoegdheden en instrumenten in die de grootste kans op resultaat bieden. Bijvoorbeeld door een programmatische aanpak van complexe onderwerpen met grote maatschappelijke risico's en een sterke onderlinge samenhang.
- **reflectief**: de ILT plaatst de keuzes in de uitvoering steeds nadrukkelijker in het licht van de maatschappelijke opgaven. Door het uitbrengen van signaalrapportages wijst de ILT op de impact van bepaalde ontwikkelingen op deze maatschappelijke opgaven.
- aan een **optimale dienstverlening:** dit doet de ILT onder meer door het verbeteren van (aan)vraagprocessen, het openbaar maken van vergunningen en de versterking van het toezicht op de vergunningverlenende taken die de inspectie heeft uitbesteed aan marktpartijen.

Onderwerpen van de ILT

Legenda
- Leefomgeving
- Transport

1.2.2 Uitgangspunten voor de uitvoering van taken

De ILT vertaalt bovengenoemde kernwaarden naar de volgende uitgangspunten voor de uitvoering van haar taken:

- De ILT maakt keuzes op basis van risico's en beschikbare informatie. Zij bepaalt wat grote maatschappelijke risico's zijn en houdt rekening met haar wettelijke verplichtingen en met politieke en maatschappelijke wensen/ontwikkelingen.
- De ILT bepaalt voor elk onderwerp de beste manier om risicovol gedrag te beperken. Binnen haar wettelijke taken is de ILT voortdurend op zoek naar mogelijkheden om de genoemde instrumenten verder te ontwikkelen om op die manier tot een zo effectief mogelijke toepassing te komen. Zo wordt het traditionele objectgerichte toezicht waar mogelijk aangevuld met systeem-, stelsel- en besturingstoezicht, en wordt opsporing niet uitsluitend beschouwd als laatste middel, maar ook als beste middel. Ook bekijkt de ILT of zij als toezichthouder het best gepositioneerd is om in actie te komen of dat een andere partij dit effectiever kan.
- De ILT werkt actief samen met andere toezichthouders. Zo neemt zij deel aan de Inspectieraad, waarin zij met andere rijksinspecties in verschillende programma's voor de vakbekwaamheid, innovatie, en kennisdeling werkt aan de kwaliteit van het toezicht. De samenwerking binnen de Inspectieraad heeft mede het voordeel dat de rijksinspecties elkaar snel kunnen vinden als grote maatschappelijke opgaven vragen om een integrale aanpak.
- De ILT streeft naar een goede informatie-uitwisseling met partijen uit de sectoren, de wetenschap, overheden en de politiek. Waar dat kan en effectief is betrekt de ILT ook de burger bij de uitvoering van het toezicht.
- De ILT speelt in haar toezicht flexibel in op incidenten.
- De ILT past haar toezicht aan gewijzigde wetgeving aan en bereidt zich voor op de uitvoering van nieuwe taken. De ILT beoordeelt de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van (mogelijk) nieuwe nationale- en internationale regelgeving.
- De ILT werkt programmatisch aan onderwerpen met grote maatschappelijke risico's en een sterke onderlinge samenhang. Voor de geïdentificeerde risico's wordt een (innovatieve) interventiestrategie ontwikkeld om deze risico's te verminderen. Bijlage 'ILT verkenning en programma's' geeft een overzicht van de onderwerpen die de ILT programmatisch aanpakt.
- De ILT werkt programmatisch aan transparante en efficiënte processen van vergunningverlening. Het daarvoor opgestarte programma loopt van 2023 tot 2028 en verbetert de processen voor de verschillende vergunningstelsels.
- De ILT analyseert het functioneren van de certificeringstelsels programmatisch. Voor elk stelsel onderzoekt zij de structurele informatie-uitwisseling, het toezicht op de conformiteit beoordelende instellingen (dit zijn de verleners van certificaten) en de manier waarop de rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het stelsel zijn verdeeld.
- De ILT heeft haar Inlichtingen en Opsporingsdienst (ILT-IOD) versterkt. De ILT-IOD voert onder leiding van strafrechtelijke onderzoeken naar complexe of georganiseerde (inter-) nationale milieucriminaliteit uit. De huidige prioriteiten zijn grensoverschrijdende afvalstromen, ernstige bodemvervuiling, zeer zorgwekkende stoffen en fraude bij woningcorporaties. De ILT-IOD werkt nauw samen met haar partners in het buitenland.

1.3 Ontwikkelingen

De ILT werkt 'van buiten naar binnen'. Om betere keuzes te maken in de uitvoering van haar taken voert zij periodiek een omgevingsanalyse uit en kijkt zij naar de impact van nieuwe ontwikkelingen op haar werk en werkvelden. Dit komt terug in het Meerjarenplan. Zo gaat het Meerjarenplan 2024-2028 onder andere in op ontwikkelingen als de toenemende aandacht voor publiek vertrouwen en de rol van transparantie, de globalisering en de netwerksamenleving. Ook de toenemende technologische mogelijkheden, de digitalisering en dataficering van de maatschappij,

het toenemende belang van transities voor de maatschappelijke opgaven en de versterking van het VTH-stelsel komen nadrukkelijk terug als ontwikkelingen met impact.

Daarnaast ziet de ILT dat de volgende ontwikkelingen van invloed zijn voor haar werk in 2025:

- Het aantreden van een nieuwe kabinet en de prioriteiten in een nieuw regeerakkoord;
- De totstandkoming van de Wet op de Rijksinspecties en de rol van de inspecties als onafhankelijke toezichthouders;
- De toenemende druk op de leefomgeving (door onderwerpen als PFAS, stikstof, drinkwater, vervuiling door (grote) bedrijven, bodem- en waterkwaliteit, kunstmatige intelligentie, energietransitie), de groeiende maatschappelijke aandacht hiervoor en voor de rol van de ILT;
- Aankomende veranderingen in Europese regelgeving op gebied van onder meer :
    - Circulaire Economie: de toepassing van nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van circulair ontwerp van energiegerelateerde producten, zoals de Ecodesign richtlijnen voor een groot aantal huishoudelijke producten;
    - Certificering, accreditatie en markttoezicht: de aanwijzing van diverse private instellingen die een rol spelen bij het toelaten van producten tot de markt en de instellingen die deze private instellingen aanwijzen;
    - Vormgeven van Europa’s digitale toekomst ('Shaping Europe's digital future'): een reeks van mogelijke maatregelen, gepresenteerd door de Europese Commissie, om innovatie, veiligheid en veerkracht van digitale infrastructuren in Europa te bevorderen.

1.4 Nieuwe taken in 2025

De ILT kan bij nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving aangewezen worden als toezichthouder of vergunningverlener. Ook kan er sprake zijn van uitbreiding of aanpassing van al bestaande toezicht- of vergunningverlenende taken, onder meer door het beschikbaar komen van additionele middelen. Dit kan resulteren in een verandering van inzet. In 2025 vindt onder meer een uitbreiding van ILT-inzet plaats op de onderstaande onderwerpen.

- Toezicht op explosieven en precursoren in samenwerking met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV).
- De ontwikkeling van een Maritieme Autoriteit om de dienstverlening aan de maritieme sector te verbeteren en daarmee de veiligheid en de verduurzaming van de sector in Nederland.
- Interbestuurlijk toezicht op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)-stelsel op de BES (Bonaire, st. Eustatius en Saba) eilanden om een betere uitvoering van VTH-taken op gebied van bouwen en de bescherming van natuur en milieu in Caribisch Nederland te realiseren.
- De intensivering van het fysieke toezicht op het verbod op varend ontgassen in de binnenvaartsector.
- Cybersecuritytoezicht op sectoren die vanaf 2025 onder de toepassing van de Europese NIS-2 richtlijn vallen. Verbreding van het cybertoezicht door nieuwe taakvelden die voortkomen uit de toepassing van de CER-richtlijnen over de integrale weerbaarheid. Zoals de bescherming tegen dreiging van overstromingen of terrorisme.
- Het toezicht op de onbemande luchtvaart (Drones). Waarbinnen U space, het markttoezicht drones op operaties, exploitanten en opleidingen valt. Gezamenlijk hebben zij onder andere als doel effect te sorteren in een goed en veilig verloop van de toename van het onbemande luchtverkeer.
- Intensivering van toezicht op het in de handel brengen of verkopen van ‘kunststofproducten voor eenmalig gebruik’. Denk hierbij aan drinkbekers, wegwerpbestek en drankverpakkingen van kunststof. Dit om een positief effect te bereiken voor de veiligheid van de mens en het milieu.

- Toezicht op naleving van de regels voortvloeiend uit het Europese mobiliteitspakket. Hiermee streeft de ILT naar verbetering van het goederen- en personenvervoer en bij te dragen aan een veilige, efficiënte en sociaal verantwoordelijke wegvervoersector. *
- Toezicht op de regels voortvloeiend uit de Europese REACH verordening. Deze verordening biedt een wettelijke kader voor het gebruik van chemische stoffen om risico's voor mens en milieu te verlagen.
- Toezicht op naleving van het Internationaal Verdrag van Hongkong voor het veilig en milieuvriendelijk recyclen van schepen. Het verdrag stelt eisen aan scheepsrecycling die mondiaal gelden voor scheepsrecyclingbedrijven en scheepseigenaren. Het doel is veilig en milieuvriendelijk recyclen van schepen om schade aan het milieu te voorkomen.

1.5 Over dit jaarplan

Het ILT Jaarplan 2025 benoemt de belangrijkste doelen en activiteiten waaraan de ILT bij de uitvoering van haar taken in 2025 werkt. Het plan is de basis waarop de afdelingen en programma's van de ILT de doelstellingen en activiteiten voor alle taken beschrijven.

Leidend voor het ILT Jaarplan zijn het Meerjarenplan 2024-2028 en de ILT-brede risico analyse (IBRA). Hierin staan de onderwerpen waarop de ILT de komende jaren maatschappelijk effect wil bereiken en hoe zij de organisatie daarvoor inricht en welke risicoanalyse daaraan ten grondslag ligt. De ILT kijkt bij het bepalen van haar inzet ook naar de wettelijke en verdragsrechtelijke verplichtingen en naar politieke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Hoofdstuk 2 van dit Jaarplan beschrijft voor 2025 de belangrijkste doelen en activiteiten waarop de ILT de komende jaren maatschappelijk effect wil bereiken. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de doelen en activiteiten die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de ILT. Hoofdstuk 4 tenslotte geeft een overzicht van de inzet van mensen en middelen van de ILT.

2 Wat de ILT doet in 2025

Het Meerjarenplan 2024-2028 benoemt de belangrijkste onderwerpen (werkvelden) waarop de ILT haar taken uitvoert. Voor deze onderwerpen beschrijft dit hoofdstuk de belangrijkste doelen waaraan de ILT werkt en wat zij daarvoor doet in 2025. Actuele informatie over de uitvoering is te vinden op de ILT website.

De onderwerpen zijn in vier thema's verdeeld om de onderlinge samenhang zichtbaar te maken. Deze thema's zijn gebaseerd op de door het ministerie van IenW gedefinieerde maatschappelijke opgaven en transities en laten zien hoe de ILT daaraan een bijdrage levert.

Afbeelding 2: Werken aan een duurzaam en veilig Nederland

Werken aan een duurzaam en veilig Nederland

- **Veilig en groen vervoer**
  Onder dit thema vallen onderwerpen die gerelateerd zijn aan het veiliger en duurzamer maken van het vervoer van personen en goederen over land, water en door de lucht.
- **Circulaire economie**
  Dit thema omvat onderwerpen die gerelateerd zijn aan de veiligheid en duurzaamheid van producten en het veilig en duurzaam hergebruik van afval als grondstof.
- **Schone leefomgeving**
  Onder dit thema vallen de onderwerpen met als doel het tegengaan van onwenselijke lozing en de uitstoot van schadelijke stoffen in de bodem, het water en de lucht.
- **Veiligheid en continuïteit van publieke diensten**
  Dit thema betreft het toezicht op de levering van publieke diensten in transport, infrastructuur en leefomgeving. En specifiek over drinkwatervoorziening, hoogwaterveiligheid, cybersecurity en goed en betaalbaar wonen.

2.1 Veilig en groen vervoer

Het toezicht van de ILT op de transportsector is gericht op een veilig, duurzaam en betrouwbaar vervoer van personen en goederen. Over de weg, het water en het spoor, door de lucht en onder de grond.

Voor een veilig vervoer houdt de ILT toezicht op onder meer de technische staat van transportmiddelen, kwalificatie van personeel, en de naleving van ladingsvoorschriften en rij- en rusttijden. Hiermee wil zij maatschappelijke schade voorkomen, zoals ongevallen en schade aan infrastructuur of leefomgeving. Daarnaast wil de ILT dat vervoer duurzamer wordt. Bij het vervoer over de weg, het water en door de lucht worden schadelijke stoffen uitgestoten, zoals CO2, fijnstof, zwaveldioxiden en stikstofoxiden. Deze uitstoot veroorzaakt schade aan de gezondheid en het milieu. Bij luchtvaart, rail- en wegvoer is daarnaast sprake van blootstelling aan geluid en trillingen. Ook dit is slecht voor de gezondheid. De ILT heeft daarom aandacht voor emissiereductie.

Hierna beschrijft de ILT voor de verschillende transportsectoren de belangrijkste doelen en activiteiten die zij nastreeft om de veiligheid en de duurzaamheid te versterken. Voor het transport onder de grond is aandacht in de paragraaf over het vervoer van gevaarlijke stoffen.

2.1.1 Over de weg

Bij het goederenvervoer over de weg leidt overtreding van de regels voor arbeids- en rusttijden, belading of cabotage (binnenlands vervoer door een buitenlands bedrijf) tot onveiligheid, schade aan het wegennet en oneerlijke concurrentie tussen transporteurs.

Ook het personenvervoer over de weg moet veilig zijn voor de passagiers, de chauffeurs en de andere weggebruikers. Daarvoor is het belangrijk dat chauffeurs bekwaam, uitgerust en betrouwbaar zijn en dat voertuigen in een goede technische staat verkeren. Een belangrijke ontwikkeling in het personenvervoer is dat het dienstenaanbod door digitalisering verandert. Zo zorgen online platforms voor een verschuiving in de taximarkt, waarbij de bestelmarkt groeit ten koste van de opstapmarkt.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil dat de regels voor personen- en goederenvervoer over de weg beter worden nageleefd. Dit zorgt voor veiliger wegvervoer en draagt bij aan een eerlijke concurrentie tussen ondernemers, in het wegtransport, het busvervoer en op de taximarkt. Om dit te bereiken is een verdere verhoging van de effectiviteit van het toezicht nodig. Daarnaast wil de ILT dat de partijen in het wegvervoer actief emissies van schadelijke stoffen en geluidsemissies reduceren, en invulling geven aan daarover gemaakte afspraken.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Bij het toezicht op het wegvervoer zet de ILT meer in op digitale inspecties. Door het gebruik van digitale instrumenten zoals kentekenherkenning en het uitlezen van tachografen op afstand krijgt zij overtreders scherper in beeld en kan zij haar capaciteit voor toezicht en handhaving beter inzetten. In 2025 richt de ILT zich daarbij meer op een juist gebruik van de tachograaf. In de Manipulatie Expert Groep zet zij zich samen met de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en politie in om tachograafmanipulatie te voorkomen.

Aandachtspunten in het toezicht zijn verder de naleving van de eisen aan de chauffeur, de technische eisen aan vrachtwagens en het voorkomen van overbelading. Bij ieder objectinspectie door ILT wordt standaard gecontroleerd op vakbekwaamheid van de chauffeur, voor EU ingezetene aan te tonen met de code 95 vermelding op het rijbewijs of apart document en voor derdelanders met een verplicht te tonen bestuurdersattest. Verder bekijken de ILT en Rijkswaterstaat de mogelijkheden van een nieuwe methode om in bruggen het gewicht van voertuigen te meten. Met

die nieuwe methode kan overbelading mogelijk betrouwbaarder en duurzamer in beeld worden gebracht dan met de huidige sensoren in asfalt.

Bij het toezicht op personenvervoer (taxi en bus) wil de ILT de kwaliteit van contracten in het doelgroepenvervoer verbeteren door gemeentes beter te informeren. Ook het toezicht op arbeids- en rusttijden in het personenvervoer gebeurt steeds meer digitaal. Een specifiek aandachtspunt hierbij is de correcte registratie van de ritten en de arbeids- en rusttijden in de nieuwe Centrale Database Taxivervoer (CDT). Verder blijft het tegengaan van criminele invloeden op de taxibranche een belangrijk thema. Het in 2023 gestarte project rond fraude met bestuurderskaarten loopt in 2025 door.

Voor een eerlijker wegtransport werkt de ILT samen met nationale en internationale toezichtpartners aan de gelijke toepassing van Europese regels en de harmonisatie van het toezicht. Bijvoorbeeld met de European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC, opvolger van de Euro Controle Route).

In 2025 bereidt de ILT zich voor op haar taken uit de wet Vrachtwagenheffing. Deze heffing voor het gebruik van de Nederlandse wegen door vrachtwagens en stimuleert ook het gebruik van emissievrije vrachtwagens en heeft (mede) als doel de CO2-uitstoot te verminderen van het goederenvervoer in Nederland. De heffing geldt ook voor buitenlandse vrachtwagens. Na de beoogde invoering in 2026 gaat de ILT bij haar vrachtwageninspecties toezicht houden op naleving van de verplichtingen uit de wet Vrachtwagenheffing. Dit doet de ILT in 2025 ook voor de tolheffing bij de A24 Blankenburgverbinding.

Tenslotte maakt de ILT vanaf 2025 de elektronische uitwisseling mogelijk van vrachttransportinformatie waarvoor een wettelijke informatieplicht geldt, zoals bij het vervoer van gevaarlijke stoffen en afvalstoffen. Dit vloeit voort uit de Europese Verordening electronic Freight Transport Information (eFTI).

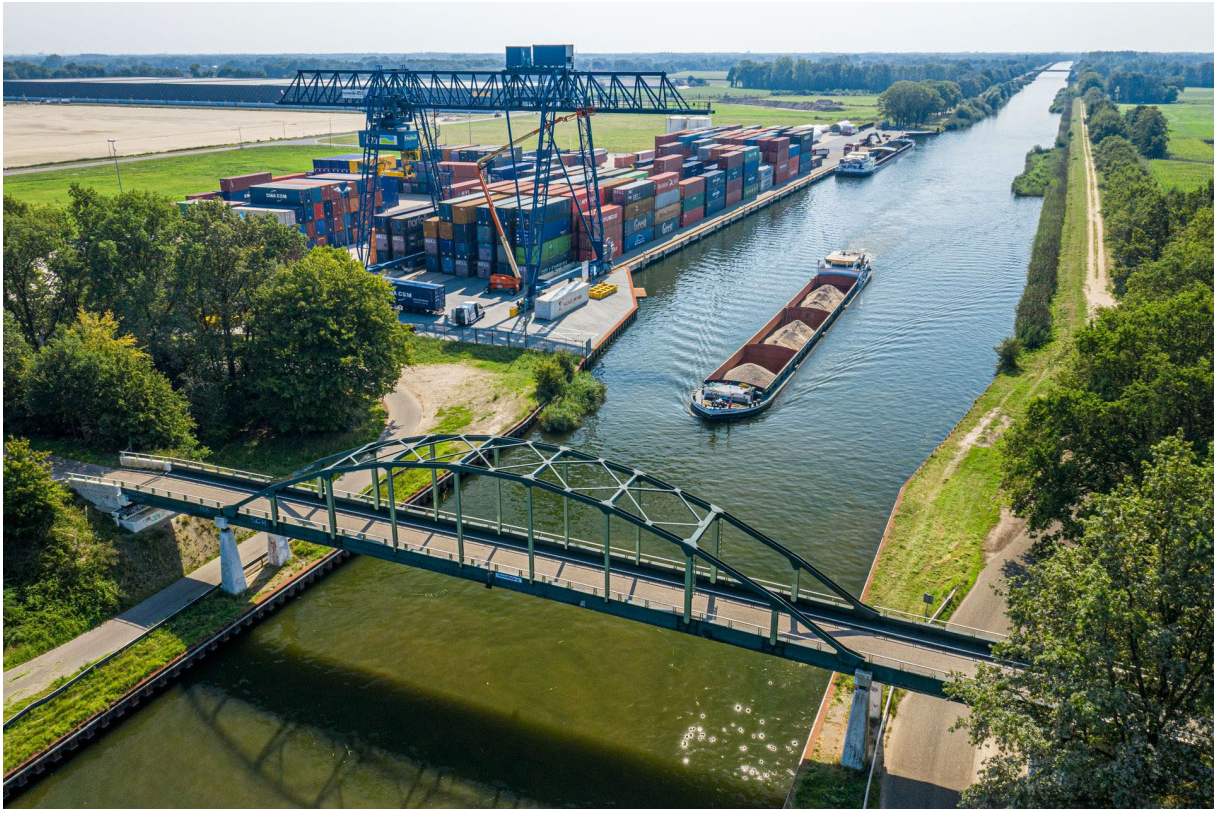

2.1.2 Over het water

Bij het toezicht op veilig personen- en goederenvervoer over zee en binnenwateren richt de ILT zich op het beschermen van de bemanning en het voorkomen van schade aan schepen en infrastructuur zoals kades.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil dat de regels voor veilige en duurzame scheepvaart beter worden nageleefd, zowel op zee als op de binnenwateren. In haar toezicht richt de inspectie zich op de versterking van het veiligheidsmanagement en de veiligheidscultuur in de sector. Ook wil de ILT dat de partijen emissies van schadelijke stoffen en geluidsemissies actief blijven reduceren en invulling geven aan de daarvoor gemaakte afspraken.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT brengt voor de scheepvaart nieuwe risico's in kaart vanwege de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Denk daarbij aan de veiligheidsrisico's van windmolenparken op zee en door de toepassing van nieuwe brandstoffen, zoals waterstof. Door deze risico's in kaart te brengen kan de ILT haar toezicht beter inzetten.

Bij scheepvaartinspecties zet de ILT steeds vaker innovatieve manieren van toezicht in, zoals een risicomodel binnenvaart met behulp van AI, een elektronisch plaatsbepalingssysteem voor schepen of drones en 'snuffelpalen' voor zwaveluitstoot van schepen.

De ILT voert in 2025 inspecties uit op zeeschepen en binnenvaartschepen. Ze controleert buitenlandse schepen in Nederlandse havens op basis van Europese richtlijnen en Nederlandse schepen vanwege het 'vlaggenstaattoezicht'. Moderne piraterij is een probleem voor de zeescheepvaart in specifieke regio's. Op basis van de Wet ter Bescherming Koopvaardij verleent de ILT vergunningen aan en houdt toezicht op organisaties die koopvaardijschepen beschermen. Deze wet wordt in 2025 geëvalueerd.

Bij het toezicht op de binnenvaart heeft de ILT aandacht voor het vergunningenstelsel en het stelsel van certificerende instellingen. Aanleiding daarvoor is het onderzoek naar de historische zeilschepen (bruine vloot) in 2024 en de tijdelijke schorsing van de keuringsinstantie NBKB. In 2025 houdt de ILT extra toezicht op de bruine vloot, de opvang van vluchtelingen en asielzoekers op hotelschepen en op toezichthouders bij waterevenementen.

Om schadelijke emissies terug te dringen controleert de ILT het zwavelgehalte in brandstoffen voor schepen en mobiele machines. Dit doet zij met technieken die hun waarde hebben bewezen, zoals monsternames, snuffelpalen en remote sensing, waarbij informatie wordt verzameld met behulp van satellieten, radar of andere hulpmiddelen. Bij de binnenvaart controleert zij op het varend ontgassen.

Voor de zeevaart wordt gewerkt aan de oprichting van de maritieme autoriteit. Hierin werken beleid (de beleidsdirectie Maritieme Zaken) en vergunningverlening en toezicht (de ILT) nauwer samen aan een betere regie op het scheepsregister. Daardoor zijn de rechten van de kapiteins beter gewaarborgd en verbetert de dienstverlening. De ILT investeert hiervoor in kennis over technologische ontwikkelingen en duurzaamheid en in een goede samenwerking met de zeevaartsector.

2.1.3 Over het spoor

Aandacht voor de veiligheid op het spoor wordt steeds belangrijker door de toegenomen drukte op spoorwegen en de liberalisering en internationalisering van de sector. De invoering van het European Rail Traffic Management System (ERTMS) op bestaande lijnen en de modernisering van de Spoorwetgeving brengen veranderingen met zich mee voor de manier van werken. Zo moeten spoorbedrijven zelf het veiligheids- en risicomanagement organiseren en dit vastleggen in hun

veiligheidsbeheersysteem. Ook maakt de nieuwe wet- en regelgeving het voor de ILT mogelijk om naast het objectgerichte toezicht meer stelseltoezicht te houden.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil verbetering van naleving van wet- en regelgeving en een betere beheersing van de veiligheidsrisico's door stakeholders in de spoorketen, zoals spoorbedrijven, infrastructuurbeheerders en personen die op en langs het spoor werken. Daarbij richt de ILT zich op het veiligheidsmanagement van en de veiligheidscultuur bij ondernemingen. De inspectie houdt ook toezicht op de naleving van geluidsnormen rond de hoofdspoorwegen.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Om inzicht te krijgen in het veiligheidsmanagement en de veiligheidscultuur voert de ILT audits uit bij ondertoezichtstaanden. Daarnaast vinden ook verificatiegesprekken bij hen plaats. Op basis van inspecties selecteert de ILT de organisaties en thema's waar zich de belangrijkste risico's voordoen. Daarnaast kunnen de uitkomsten van een inspectie ook aanleiding vormen voor een bestuurlijk gesprek. Als de ILT gedragspatronen binnen of tussen organisaties ziet die niet bevorderlijk zijn voor de veiligheid of naleving van de voorschriften, stelt de ILT dit in de bestuurlijke gesprekken aan de orde.

De ILT ontwikkelt een dashboard waarin relevante informatie van en over ondertoezichtstaanden kan worden gebundeld. Dit dashboard levert aanvullende informatie voor inspecteurs en ondersteunt bij het risicogerichte werken bij vergunningverlening en toezicht.

Daarnaast betekent de inwerkingtreding van de Omgevingswet dat het geluid van rangerende- en stilstaande treinen onder de werking van geluidproductieplafonds wordt gebracht. Nieuw is dat de ILT hierop klachten behandelt, toezicht houdt en kan handhaven. Rond de hoofdspoorwegen werkt de ILT verder aan het verbeteren van haar informatiepositie, bijvoorbeeld met een innovatief model waarmee de overlast van spoortrillingen kan worden voorspeld.

2.1.4 Door de lucht

De ILT is toezichthouder op de veiligheid en duurzaamheid van de commerciële, de kleine en de onbemande luchtvaart en op de luchthavens in Nederland. Vliegen brengt een grote milieubelasting met zich mee door geluidsoverlast en de uitstoot van schadelijke stoffen. De belangen van reizigers die willen vliegen conflicteren steeds meer met die van de mensen in de omgeving van luchthavens die gezond, veilig en rustig willen leven en wonen en de medewerkers op luchthavens die op de platforms veilig en gezond moeten kunnen werken.

Tegelijk zijn er technologische innovaties, zoals elektrisch vliegen (kleine luchtvaart) en de inzet van alternatieve brandstoffen als biokerosine. De energietransitie heeft ook impact op de veiligheid van het vliegverkeer en luchthavens. De plaatsing van zonnepanelen en aanleg van windmolenparken maken aanpassing van het obstakelbeleid luchtvaart nodig. Tot slot nemen ook het belang en de omvang toe van de onbemande luchtvaart (drones).

Wat wil de ILT bereiken?

De luchtvaartsector is een van de veiligste transportsectoren ter wereld. De ILT wil door haar toezicht het huidige veiligheidsniveau behouden en waar mogelijk verbeteren. Nederland heeft hiervoor het Nederlands Luchtvaartveiligheidsprogramma (NLVP). ILT werkt mede aan de uitvoering hiervan, waaronder de realisatie van (prioritaire) veiligheidsinitiatieven in het Nationaal Actieplan Luchtvaartveiligheid (NALV).

Daarbij richt de ILT zich op de verdere versterking van het veiligheidsmanagement en de veiligheidscultuur in de sector, maar ook aan de compliance met internationale wet- en regelgeving. Zij verwacht dat ondertoezichtstaanden zonder haar tussenkomst veiligheidsrisico's beheersen en waar mogelijk verder terugdringen. Ook wil de ILT dat de partijen geluidhinder en uitstoot van schadelijke stoffen actief reduceren, volgens de gemaakte afspraken.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Naast wettelijk voorgeschreven inspecties voert de ILT inspecties uit op basis van risicoanalyses en veiligheidsinformatie zoals trendanalyses, inspectieresultaten en (internationale) onderzoeken. In 2025 worden de volgende onderwerpen meegenomen in het toezicht: onstabiele naderingen en doorstarts, luchtruimschendingen, groene velden, vluchtvoorbereiding en brevettering van luchtvarenden, offshore helikopterplatformen, grondafhandeling, slothandhaving en toegankelijkheid van luchthavens voor reizigers met een beperking.

De ILT voert inspecties en audits uit om zicht te krijgen op de werking van de gebruikte veiligheidsmanagementsystemen. De resultaten van dit toezicht worden openbaar gemaakt in de Systeemmonitor Luchtvaart en in signaalrapportages. Ook wordt er internationaal samengewerkt bij inspecties.

Verder zet de ILT in op een verdergaande systematische aanpak van het toezicht op luchtvaartveiligheid en op onbemande luchtvaart (drones). Daarom neemt de ILT onder andere deel aan internationale samenwerkingsverbanden van luchtvaartautoriteiten en beleidsmakers om visie en aanpak van het toezicht te harmoniseren. Voor drone-operaties bijvoorbeeld ligt de focus op standaardisatie.

De ILT ondersteunt het mogelijk maken van het testen en experimenteren met technologische innovaties in de luchtvaart. Denk daarbij naast onbemande luchtvaart aan elektrisch vliegen, vliegen op waterstof of mengvormen daarvan. De inspectie geeft bijvoorbeeld signalen af aan beleidsmakers wanneer de wettelijke kaders nog onvoldoende ontwikkeld zijn om de innovaties mogelijk te maken. De ILT streeft ernaar om in 2025 te komen tot duidelijke randvoorwaarden voor het uitvoeren van onbemande testvluchten.

De ILT stelt jaarlijks per luchthaven een rapportage op met de resultaten van haar toezicht op het gebied van milieu en externe veiligheid. Ook publiceert zij jaarlijks de een integraal toezichtbeeld van de luchtvaart in de Staat van de luchtvaart. De verduurzaming van de luchtvaart krijgt in deze rapportages steeds meer aandacht. Denk hierbij aan duurzame brandstoffen en CO2-plafonds.

De ILT houdt ook toezicht op de naleving van geluidsnormen rond Amsterdam Airport Schiphol en de grote regionale luchthavens. Voor Schiphol en de grotere regionale luchthavens en hun gebruikers gelden geluidsgrenswaarden en regels voor het gebruik van de luchthaven. De ILT controleert of de luchthavens en luchtvaartmaatschappijen zich hieraan houden en legt sancties op als dat nodig is.

Op Schiphol controleert de ILT op het gebruik van de auxiliary power unit (APU). De APU is een hulpmotor die (stilstaande) vliegtuigen gebruiken voor onder meer elektriciteit en opstarten. Deze motoren geven geluidsoverlast en zijn slecht voor de luchtkwaliteit op de platforms.

Bij Schiphol kijkt de ILT in 2025 onder andere naar de verplichting tot bijmenging van biobrandstoffen en het verankeren van ontwikkelde toezichtstrategieën zoals inspecties op emissies/geluid en integrale veiligheid.

Voor het behoud van de veiligheid en het terugdringen van schadelijke emissies in de luchtvaart is het belangrijk dat de ILT zich verder ontwikkelt tot een volwaardige en herkenbare Luchtvaartautoriteit. Binnen het programma Versterking Luchtvaartautoriteit werken de ILT en de directie Luchtvaart (DLV) van het ministerie van IenW daartoe samen aan een afgestemde uitvoering van toelating, toezicht en handhaving. Bij de internationale samenwerking in het toezicht op de luchtvaart zal de directeur van de luchtvaartautoriteit voor Nederland het eerste aanspreekpunt zijn.

2.1.5 Vervoer van gevaarlijke stoffen

In Nederland worden gevaarlijke stoffen vervoerd via spoor, binnenvaart, zeevaart, wegverkeer, luchtvaart en buisleidingen. De energietransitie en de transitie naar een circulaire economie zorgen voor nieuwe transportstromen van gevaarlijke stoffen. Zoals het vervoer van lithiumbatterijen of

het transport van ammoniak dat als drager van waterstof gebruikt gaat worden. Er is een groeiend maatschappelijk bewustzijn van de risico's voor mens, dier en milieu als gevaarlijke stoffen tijdens transport of overslag vrijkomen. Ook wordt vervoer van gevaarlijke stoffen steeds internationaler. Dit zorgt voor een diversiteit aan marktpartijen en voor een internationalisering van de wet- en regelgeving.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT streeft ernaar dat de sector de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen beheerst.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT informeert de maatschappij en de burgers over (nieuwe) risico's in de transportketen van gevaarlijke stoffen. Daarvoor verzamelt ze informatie over lading en de locatie en beweging van gevaarlijke stoffen met behulp van drones, cameraopstellingen, 'internetscraping', e-noses en kennis van inspecteurs.

De Betuwelijn is een belangrijke route waarover gevaarlijke stoffen via het spoor worden vervoerd. Door onderhoud aan deze route in 2025 zal dit vervoer gaan over alternatieve routes, zoals de Brabantroute en de Twenteroute. De ILT houdt daarom - deels met camera's - extra toezicht op deze alternatieve routes en informeert gemeentes langs de Brabantroute en de Twenteroute over de risico's en de beheersing van dit vervoer.

De ILT inspecteert in 2025 een groot deel van het transport van gevaarlijke stoffen dat komt van of gaat naar Seveso bedrijven. Dit zijn bedrijven die een groter risico kennen en onder het regime van het Omgevingsbesluit vallen. De ILT inspecteert bij deze bedrijven ter plaatse omdat een beheersing van risico's bij de bron de risico's in de rest van de vervoersketen van gevaarlijke stoffen kleiner maakt. Hiernaast inspecteert de ILT ook na een melding of signaal over een mogelijk risico. Bij inspecties wordt samengewerkt met ketenpartners zoals Omgevingsdiensten.

De ILT werkt aan innovatieve vormen van toezicht op nieuwe risico's in de transportketen. Zo voert zij pilots uit met geïntegreerd, gebiedsgericht toezicht rond de mainports Rotterdam en Amsterdam. Daarbij worden meerdere goederenstromen op specifieke plekken gecontroleerd. Daarnaast werkt de ILT aan een beter inzicht in de gevolgen en mogelijke risico's van het toenemende transport van ammoniak. Hiervoor controleert zij treinwagons op hun geschiktheid om ammoniak te vervoeren.

Verder besteedt de ILT in haar toezicht aandacht aan het vervoer van infectueus afval van onder meer dierenklinieken en ziekenhuizen.

Bij het toezicht op het vervoer van gevaarlijke stoffen via buisleidingen zijn inspecteurs van de ILT vaker 'in het veld' aanwezig bij aanleg, inspectie en reparaties aan leidingen. Dit helpt om risico's eerder te signaleren. Daarnaast voert de ILT in 2025 audits uit bij hoog- en middenrisico exploitanten. Het doel van deze audits is te beoordelen of de veiligheidsbeheerssystemen de integriteit van de leidingen voldoende borgen. Een deel van deze audits wordt met het oog op de energietransitie, uitgevoerd om de veiligheid te beoordelen bij exploitanten die leidingen aanleggen of in gebruik nemen voor het vervoer van waterstof en/of CO2. Ook geeft de ILT het ministerie IenW, de NEN-commissie en brancheverenigingen adviezen over de veiligheid van het transport van nieuwe energiedragers door buisleidingen.

Samenwerking met nationale en internationale partners is van groot belang bij het toezicht op het vervoer van gevaarlijke stoffen. Zo werkt de ILT samen met de Douane in het PRISMA-programma: ILT stelt daarvoor risicoprofielen op van het vervoer van gevaarlijke stoffen en doet (gezamenlijk) inspecties van ladingen die met zeeschepen het land binnenkomen. Voor de luchtvaart is een zelfde soort programma in ontwikkeling. Andere handhavingspartners in Nederland zijn onder meer de politie, omgevingsdiensten, en andere rijksinspecties. Ook is de internationale samenwerking met andere maritieme autoriteiten en burgerluchtvaartautoriteiten in andere landen belangrijk, omdat het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, over het spoor en per schip zich niet beperkt tot landsgrenzen.

2.2 Circulaire economie

2.2.1 Van afval naar grondstof

De samenstelling van afval- en grondstoffenstromen wordt steeds complexer. Hergebruik van afvalstromen als secundaire grondstoffen is essentieel voor de transitie naar een circulaire economie. Dit zorgt voor een sterke reductie in het gebruik van primaire grondstoffen. Deze afvalstromen dragen bij aan de realisatie van de circulaire economie, mits deze schoon en zonder restanten van toxische stoffen zijn. Het is belangrijk om goed toezicht te houden op deze randvoorwaarden voor hergebruik. Zoals blijkt uit de door de ILT uitgebrachte signaal rapportages over staalslakken en bodemassen.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil dat waardevolle grondstoffen en gerecyclede materialen hoogwaardig en veilig kunnen worden toegepast. Zij ondersteunt de komende jaren dan ook nadrukkelijk de sectorale transitieagenda's voor een circulaire economie (maatschappelijke opgave). In de vergunningverlening en het toezicht op import, doorvoer en export van afval richt de ILT zich op het sluiten van de productieketen. Zij controleert de export van afval en wil dat waardevolle grondstoffen worden hergebruikt in de EU.

Ook wil de ILT de blootstelling van mens en milieu aan onjuist verwerkte (gevaarlijke) afvalstoffen verminderen. Daarom wil de ILT voorkomen dat afvalstoffen onvoldoende worden gereinigd voor hergebruik of worden geëxporteerd naar kwetsbare landen met onvoldoende infrastructuur voor verwerking en toezicht.

De ILT wil de export van zeer vervuilende brandstoffen vanuit Nederland naar Afrika terugdringen. Verder zet de ILT de komende jaren in op het tegengaan van fraude met gebruikte grondstoffen waarbij vervuiling optreedt, bijvoorbeeld bij grondstoffen voor biobrandstoffen.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT controleert of producenten zich houden aan de regels voor inzameling en recycling van producten die vallen onder de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Dat zijn bijvoorbeeld (statiegeld)verpakkingen, elektrische en elektronische apparatuur en textiel. De inspectie werkt daarbij samen met producentencollectieven en met andere toezichthouders als NVWA, Douane en Omgevingsdiensten.

Om de export van zeer vervuilende brandstoffen vanuit Nederland naar Afrika terug te dringen houdt de ILT toezicht op de aangescherpte regels voor de export van benzine en diesel. Met het nieuwe programma Afval wil de ILT duurzaam gedrag bevorderen bij bedrijven en hun bestuurders. Het doel van het programma is het voorkomen van maatschappelijke schade door het weglekken van afvalstoffen uit de circulaire keten. Het programma Afval onderzoekt hoe schade ontstaat en hoe deze in de toekomst voorkomen kan worden. Daarbij hanteert de ILT een nieuwe benadering van toezicht, gericht op het verdienmodel van de afvalbranche als grootste oorzaak van ongewenste afvalstromen. In 2025 richt het programma zich op ketens en concernstructuren in de kunststofexport, textiel en energietransitie (windmolens en zonnepanelen). De ILT werkt hierbij - ook voor de opsporing door de ILT-IOD - samen met de partners van de Strategische Milieu Kamer (SMK, zie ook hierna bij onder Chemische stoffen en risico's).

2.2.2 Veilige en duurzame producten

De ILT houdt toezicht op de naleving van de regels voor een aantal specifieke groepen van producten, zoals bouwproducten, pleziervaartuigen, vuurwerk en overige pyrotechnische artikelen, asbest, verkeersproducten, gevaarlijke stoffen in elektronische apparatuur, ecodesign (gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur), drones, energielabels voor auto's en bandenlabels.

Wat wil de ILT bereiken?

Het toezicht van de ILT heeft als doel dat producten duurzaam en veilig zijn voor consumenten. Ook draagt het toezicht bij aan een gelijk speelveld voor bedrijven op de interne Europese markt. Het is van belang dat de marktdeelnemers weten dat zij beter af zijn als zij de regels naleven.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Voor het producttoezicht ligt in 2025 en de jaren daarna de nadruk op de doorontwikkeling van het toezicht op de werking van het stelsel. Voor dit markttoezicht worden nieuwe werkwijzen en instrumenten ontwikkeld.

Daarnaast onderzoekt de ILT of marktdeelnemers er in voldoende mate voor zorgen dat de producten die zij in de handel brengen voldoen aan de eisen voor veiligheid en duurzaamheid. Daarbij kijkt de ILT onder meer naar erkende instanties die daarvoor certificaten afgeven en naar fabrikanten die verplicht zijn om de conformiteit van hun producten zelf te beoordelen.

De ILT wil meer kennis en informatie delen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Dit draagt direct bij aan meer risicogericht en informatiegestuurd toezicht. Zo kan ook worden voorkomen dat niet-conforme producten via subsidies op de markt komen en maatschappelijke schade veroorzaken.

De ILT heeft een breed aantal onderwerpen waarop markttoezicht op producten plaatsvindt. In 2024 rond de ILT een afwegingskader af, waarmee risicogericht keuzes worden gemaakt voor haar inzet op productgroepen. Dit vormt de basis voor het toezicht in 2025.

Met andere Nederlandse en Europese markttoezichthouders werkt de ILT aan een intensievere en effectievere Europese samenwerking en informatie-uitwisseling, zoals in de Europees gefinancierde acties EEPLIANT4 en JACOP-24. Verder werkt de ILT samen met Prosafe (coördinator markttoezicht) in gezamenlijke onderzoeken naar producten. Ook krijgt de ILT een landelijke, coördinerende rol voor ICSMS, het Europese registratiesysteem voor productonderzoeken.

2.3 Schone leefomgeving

Er is een groeiende bewustwording in de samenleving over vervuiling en andere risico's die economische activiteiten kunnen opleveren voor de gezondheid, het milieu en de leefomgeving. De ILT ziet er direct en indirect op toe dat ondernemingen en overheden hun verantwoordelijkheid nemen om de vervuiling door economische activiteiten te voorkomen en te beperken. Met name waar normen vanuit wet- en regelgeving niet toereikend zijn.

2.3.1 Zorgvuldig gebruik van chemische stoffen

De risico’s van chemische stoffen voor de biodiversiteit, het klimaat en de kwaliteit van water, lucht- en bodem worden steeds duidelijker. De ophoping van chemische stoffen in het milieu zal in de toekomst leiden tot steeds grotere problemen voor de gezondheid en de leefomgeving. Een actueel onderwerp is bijvoorbeeld de schadelijkheid van zeer kleine (nano) deeltjes van chemische stoffen zoals per- en polyfluorakylstoffen (PFAS). Dit geeft maatschappelijke onrust en heeft politieke aandacht.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil dat de Europese regelgeving voor de Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen (REACH) wordt nageleefd en dat het gebruik van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) wordt uitgefaseerd. Een belangrijk aandachtspunt is PFAS in producten, lozingen en emissies.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Voor de naleving van REACH-wetgeving voert de ILT inspecties uit bij bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van veiligheidsinformatiebladen of het doorgeven daarvan aan gebruikers. Met het van kracht worden van de EU-duurzaamheidsstrategie voor chemische

stoffen uit 2020 is onder meer het onderwerp nano materialen toegevoegd aan het ILT takenpakket voor REACH.

De ILT werkt aan een sterkere bewustwording van mens en maatschappij over de (onnodige) aanwezigheid en gebruik van zeer zorgwekkende stoffen in producten en gebruiksartikelen. Daarvoor kijkt de ILT onder meer naar de risico's van nieuwe probleemstoffen voor het milieu en de leefomgeving. De ILT sluit hierbij aan op het Impulsprogramma Chemische Stoffen.

In het programma ZZS onderzoekt de ILT de keten van autorisaties voor de productie en het gebruik van zeer zorgwekkende stoffen en signaleert zij mogelijke tekortkomingen in het autorisatiesysteem. De ILT brengt in kaart welke producenten en gebruikers belangrijke bronnen van PFAS zijn, wat hun locaties zijn en welk effect zij hebben op de leefomgeving.

Vanuit de Strategische Milieu kamer (SMK) werkt de ILT - ook voor de opsporing door de ILT-IOD - samen met de politie, de omgevingsdiensten, de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) aan een integrale aanpak van (opkomende) ZZS.

Verder neemt de ILT deel aan het EU-Forum Biocidal Product Regulation (BPR) om regelgeving voor biociden binnen de EU te harmoniseren.

2.3.2 Minder broeikasgassen

Schadelijke stoffen zoals ozonlaag afbrekende stoffen (OAS) en gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen) dragen bij aan de opwarming van de aarde en de afbraak van de ozonlaag. Dit is een bedreiging voor mens, dier en milieu. Europese verordeningen hebben als doel de productie en handel van deze stoffen uit te faseren en emissies van deze schadelijke stoffen sterk terug te dringen.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil een sterke afname van gefluoreerde broeikasgassen bereiken door beperking van de lucratieve, illegale handel in OAS en F-gassen.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Bij het houden van toezicht richt de ILT zich vooral op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven voor het terugdringen van emissies. In nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten werkt zij daarbij aan een grotere bewustwording in de sector met als doel om lekverliezen te verminderen van OAS en F-gassen bij oude koelinstallaties en het terugdringen van de productie en handel in verboden OAS en F-gassen. De ILT heeft specifieke aandacht voor oude installaties die nog werken op koudemiddelen met een hoog Global Warming Potential (GWP) en een hoge uitstoot van F-gassen hebben.

Bij de aanpak van de illegale handel in OAS en F-gassen ligt de focus op het tegengaan van de illegale import. Hiervoor werkt de ILT onder meer via de ILT-IOD op nationaal en internationaal niveau samen met de landelijke politie, de Douane, Europol en EU-lidstaten.

2.3.3 Schone bodem en schoon water

De kwaliteit van de bodem en het grond- en oppervlaktewater staat in toenemende mate onder druk door verontreiniging met stoffen als mest, bestrijdingsmiddelen, PFAS, microplastics, medicijnresten en andere zeer zorgwekkende stoffen. Dat komt door het 'wegmengen' van verontreinigingen in de grond, lozingen vanuit de industrie en rioolwaterzuiveringsinstallaties en door diffuse belasting vanuit de landbouw met mest en bestrijdingsmiddelen. Het gebruik van circulaire bouwstoffen levert een aanvullend risico op doordat vervuilende stoffen door af- en uitspoeling in bodem, grond- en oppervlaktewater terecht komen.

Daarnaast hebben klimaatverandering, het begaanbaar houden van landbouwgronden en de winning van drinkwater steeds meer impact op de beschikbaarheid van het grond- en oppervlaktewater. Bij droogte in de zomer en het najaar ontstaat schaarste aan zoet water en worden de normen voor de waterkwaliteit nog vaker overschreden.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT streeft naar een veilig circulair gebruik van grond- en bouwstoffen en een hogere kwaliteit en veiligheid van grond- en oppervlaktewater. De ILT wil daarom dat nieuwe regelgeving het beter mogelijk maakt om verontreiniging van bodem en water terug te dringen zodat voldaan wordt aan de Kaderrichtlijn Water. Er is meer grip nodig op de emissies van probleemstoffen naar het grond- en oppervlaktewater. De ILT richt zich via haar wettelijke adviestaak bij de vergunningverlening aan grote bedrijven ook op de indirecte lozing naar water van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS).

Daarnaast streeft de ILT naar een juiste werking van het publiek-private Kwaliteitsborging in het bodembeheer (KWALIBO) stelsel en naar een beter toezicht op de bodemketen.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT onderzoekt – zo nodig via haar opsporingsdienst ILT-IOD - mogelijke misstanden in de bodemketen en brengt signaalrapportages uit over bijvoorbeeld bodemassen, staalslakken of andere risicovolle stromen naar en door Nederland.

Voor de herijking van de bodem- en afvalregelgeving ondersteunt de ILT het beleid van het ministerie van IenW met kennis en informatie over de toepassing en het hergebruik van circulaire grond- en bouwstoffen en werkt zij aan projecten op het gebied van immobilisaat, granulaat en ‘free riders’. ‘Free riders’ zijn ondernemingen die werkzaamheden in de bodem of met grond verrichten zonder dat zij de vereiste certificaten daarvoor hebben.

2.3.4 Goed milieutoezicht

In de samenleving is een groeiende bewustwording van de risico’s die economische activiteiten kunnen opleveren voor de gezondheid, het milieu en de leefomgeving. Dit leidt bijvoorbeeld tot een toename van aandacht voor schadelijke stoffen, zoals ultrafijnstof, PFAS en andere zorgwekkende stoffen, die worden uitgestoten door zogenaamde Seveso-bedrijven en door andere ondertoezichtstaanden. Seveso-bedrijven zijn bedrijven die vallen onder het regime van het Omgevingsbesluit.

Provincies en gemeenten (omgevingsdiensten) in Nederland en Caribisch Nederland (BES-eilanden) verlenen vergunningen aan ondernemingen op het gebied van veiligheid, afval en emissies. Zij zien erop toe dat ondernemingen voldoen aan de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving en de best beschikbare technieken gebruiken om schade aan de gezondheid, het milieu en de leefomgeving te voorkomen of te verminderen.

Eind 2024 hebben Rijk, gemeenten, provincies en omgevingsdiensten het Interbestuurlijk Programma VTH afgerond. Dit programma heeft het fundament gelegd voor een verdere verbetering van het VTH-stelsel milieu, naar aanleiding van het rapport ‘Om de leefomgeving van Van Aartsen en Sorgdrager. De verbeteropgaven liggen voornamelijk bij de omgevingsdiensten en hun eigenaren (gemeenten en provincies), maar ook in de samenwerking tussen alle andere partijen in het stelsel, zoals op het terrein van informatie-uitwisseling, ketensamenwerking en de aanpak van milieucriminaliteit.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil dat provincies en gemeenten (omgevingsdiensten) in Nederland en in Caribisch Nederland (BES-eilanden) hun taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het VTH stelsel milieu goed uitvoeren. Bij het toezicht op de provincies legt de inspectie de nadruk op de uitvoering van VTH taken bij Seveso bedrijven. Het toezicht op gemeenten heeft als prioriteit de beveiliging van havens waar internationale schepen afmeren.

Daarnaast wil de ILT de werking van het VTH-stelsel milieu verbeteren. Dit beperkt risico's van economische activiteiten voor de gezondheid, het milieu en de leefomgeving en is ook belangrijk voor het vertrouwen van burgers in de overheid.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Op basis van de Omgevingswet beoordeelt de ILT of provincies en gemeenten bij de afgifte van vergunningen voldoende strenge eisen stellen op het gebied van externe veiligheid, afval en luchtemissies. Zij kijkt naar de risico's en stelt adviezen en zienswijzen op. Zo nodig dient de ILT beroep in tegen vergunningen of verzoekt ze om handhaving of actualisatie van vergunningen bij het bevoegd gezag. In haar advisering geeft de ILT prioriteit aan de vergunningverlening aan de grootste vervuilende industrieën zoals chemische bedrijven, raffinaderijen, de metaalindustrie, afvalverwerking en energieopwekking. Daar bestaan de grootste risico's voor de omgeving.

De ILT blijft de werking van het VTH-stelsel milieu kritisch monitoren door het gebruik van thematische en signalerende onderzoeken. Daarnaast geeft de ILT actief invulling aan het Interbestuurlijk Toezicht op provincies. Daarin bekijkt de inspectie of provincies hun medebewindstaken binnen het VTH stelsel adequaat oppakken. Het gaat dan vaak over de vraag of zij voldoende toezicht houden en handhaven. Tenslotte werkt de ILT in 2025 samen met omgevingsdiensten en andere betrokken partijen aan een betere werking van het VTH-stelsel. Zo werkt de ILT aan een betere informatievoorziening en -uitwisseling tussen partijen in het VTH-stelsel. En aan een betere samenwerking bij de aanpak van ketenproblemen en de aanpak van milieucriminaliteit op het terrein van afval en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS).

2.3.5 Toezicht op Rijkswaterstaat en Defensie

Ook de overheid voert activiteiten uit die schade kunnen toebrengen aan mens, dier en milieu. De ILT houdt toezicht op Rijkswaterstaat (RWS) voor de uitvoering van de eigen waterbouwwerken en het ministerie van Defensie (Defensie) bij het beheer van en activiteiten op ruim 100 locaties van de luchtmacht, de marine en de landmacht.

Rijkswaterstaat

Bij het toezicht op de eigen werken van Rijkswaterstaat heeft de bescherming van bodem en grondwater prioriteit.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT richt zich op de naleving van de regelgeving door ondernemingen die in opdracht van Rijkswaterstaat werkzaamheden verrichten aan de eigen werken.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT controleert of is voldaan aan de voorschriften uit de Watervergunning, de Ontgrondingenvergunning en de Omgevingsvergunning. Verder houdt de ILT toezicht op de projectbesluiten die Rijkswaterstaat opstelt voor de wijziging of aanleg van een waterstaatswerk.

Bij het toezicht op de naleving van regelgeving door de opdrachtnemers kijkt de ILT vooral naar het grondverzet, de toepassing van grond en baggerspecie en de lozingen op rijksoppervlaktewater. Bij de lozingen op oppervlaktewater vanuit verkeerstunnels en rijksdepots controleert de ILT specifiek of er voldoende maatregelen zijn genomen tegen ongewenste lozingen en of de watervergunningen nog actueel en toereikend zijn.

Defensie

Bij het beheer en gebruik van de defensieterreinen dient Defensie zich te houden de regels voor de veiligheid van de omgeving, de bescherming van het milieu en de bouw- en brandveiligheid van gebouwen.

Wat wil de ILT bereiken?

Met het toezicht op Defensie wil de ILT bereiken dat de activiteiten van Defensie zo min mogelijk veiligheidsrisico's en geluidsoverlast opleveren voor omwonenden en dat de uitstoot van stoffen naar de lucht en de bodem wordt beperkt.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

Bij het toezicht op defensieterreinen zet de ILT met inspecties en handhaving in op het laten actualiseren van verouderde vergunningen. Hierbij ligt de nadruk op locaties en activiteiten van Defensie die veel effect kunnen hebben op de omgeving, zoals schietterreinen, militaire vliegvelden en opslagplaatsen van munitie. In 2025 worden naar verwachting 12 locaties van Defensie geïnspecteerd.

2.4 Veiligheid en continuïteit van publieke diensten

2.4.1 Goed en veilig drinkwater

Goed en veilig drinkwater is belangrijk voor volksgezondheid, welzijn en welvaart. De levering van drinkwater is een vitale publieke dienst van groot algemeen belang. Problemen met de drinkwatervoorziening komen zelden voor maar kunnen een grote impact op de samenleving hebben. In de toekomst zullen zich vaker problemen voordoen als vervuiling van bestaande bronnen, droogte en wateroverlast, onder andere door klimaatverandering. Om kwalitatief goed drinkwater te blijven leveren is het noodzakelijk dat drinkwaterbedrijven hierop voorbereid zijn. Provincies en andere bestuursorganen hebben een zorgplicht voor de duurzame bescherming van de openbare drinkwatervoorziening en worden hierop steeds meer aangesproken.

Wat wil de ILT bereiken?

Het toezicht van de ILT richt zich primair op de continuïteit en kwaliteit van de drinkwatervoorziening in Nederland en Caribisch Nederland (BES-eilanden). Daarnaast wil de ILT met haar toezicht legionellabesmettingen voorkomen op prioritaire locaties. Prioritaire locaties zijn locaties, zoals ziekenhuizen en hotels, waar kwetsbare personen verblijven die een risico lopen op een legionellabesmetting.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT houdt toezicht op alle drinkwatervoorzieningen, zowel het drinkwater als de in drinkwaterinstallaties gebruikte materialen, chemicaliën en filtermaterialen. Daarbij is een belangrijk onderzoeksthema de mate waarin drinkwaterbedrijven door de toenemende vervuiling moeite hebben om voldoende drinkwater van goede kwaliteit te leveren. Daarnaast toetst de ILT de kwaliteit van drinkwater uit collectieve watervoorzieningen, de zogenaamde 'eigen winningen'.

De constateringen in de signaalrapportage 'Drinkwater' uit 2024 zijn voor de ILT aanleiding om de drinkwaterbedrijven kritisch te volgen en om met de provincies gesprekken te voeren over de invulling van hun zorgplicht om drinkwatervoorraden te beschermen. Ook op de BES eilanden groeit de vraag naar drinkwater sterk. Het toezicht van de ILT op drinkwater is daar gericht op de verduurzaming van de drinkwatervoorziening.

Om legionellabesmettingen te voorkomen voert de ILT inspecties uit bij de genoemde prioritaire instellingen, onder andere daar waar controleurs van de 10 drinkwaterbedrijven tekortkomingen hebben geconstateerd. Als de ILT constateert dat de norm voor legionella in drinkwater in de drinkwaterinstallatie is overschreden, gaat ze na of de instelling de juiste maatregelen treffen. Waar nodig treedt zij handhavend op.

2.4.2 Hoogwaterveiligheid

Klimaatverandering zorgt voor een stijgende zeespiegel en grotere waterafvoer via de rivieren. In het waterbeheer zijn overstromingen vanuit zee en de grote rivieren belangrijke maatschappelijke risico's vanwege de grote impact op burgers, natuur en economie. Nederland staat voor de opgave haar inwoners en economische activiteiten voor de nabije toekomst goed te beschermen. In 2050 moeten daarom alle primaire waterkeringen voldoen aan de waterveiligheidsnormen in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Rijkswaterstaat en de waterschappen beheren de primaire waterkeringen. Als beheerders van deze waterkeringen hebben zij een zorgplicht. Zij moeten er samen voor zorgen dat de hoogwaterveiligheid op orde is. De ILT houdt toezicht op het beheer van de primaire waterkeringen.

Wat wil de ILT bereiken?

In haar toezichtstrategie hoogwaterveiligheid legt de ILT in toenemende mate de nadruk op een goede invulling van de zorgplicht door de beheerders van de primaire waterkeringen. Als keringen nog niet aan de veiligheidsnormen van het Besluit kwaliteit leefomgeving voldoen, dienen beheerders aantoonbaar tijdig voldoende maatregelen te nemen.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT bekijkt of de zorgplicht goed wordt ingevuld door de besturing, organisatie, beheer en uitvoering van de beheerder te toetsen. De planningen van Rijkswaterstaat en waterschappen voor beoordeling en versterking van hun keringen spelen daarbij een centrale rol. Daarnaast controleert de ILT met (thematische) inspecties of de beheerders voldoen aan hun zorgplicht en daadwerkelijk de nodige voorzieningen treffen.

2.4.3 Cybersecurity en fysieke veiligheid

De ILT houdt toezicht op aanbieders van essentiële diensten (AED's) die vallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Zoals drinkwater-, luchtvaart-, haven- en railbedrijven. Het risicobeeld van de (digitale) veiligheid wijzigt snel door technologische ontwikkelingen en veranderingen in het mondiale dreigingsbeeld en de 'modus operandi' van kwaadwillenden.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT wil een betere (digitale) weerbaarheid van vitale infrastructuur om de leveringszekerheid van essentiële diensten te borgen. AED's hebben een zorgplicht: zij moeten cyberincidenten zoveel mogelijk voorkomen of beperken en passende maatregelen nemen om hun netwerk- en informatiesystemen te beveiligen. Daarnaast hebben zij een meldplicht en moeten zij incidenten met (mogelijk) ernstige gevolgen tijdig melden.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De ILT voert in 2025 inspecties uit bij AED's. Deze inspecties zijn op transparante wijze geprioriteerd aan de hand van een informatiegestuurd en risicogericht toezichtkader voor cybersecurity. De ILT benoemt waar nodig tekortkomingen en verbeterpunten in netwerk- en informatiesystemen en ziet er op toe dat de aanbieders deze tekortkomingen oplossen.

Voor een actueel risicobeeld op cybersecurity werkt de ILT actief samen met andere partijen zoals het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC). Zij wisselt kennis en expertise uit met andere toezichthouders en publiceert met hen een Inspectiebeeld op cybersecurity. De ILT wisselt ook kennis uit met de onder toezicht staande organisaties. Deze kennisdeling versterkt het inzicht in de (technische) aspecten van de maatregelen die deze bedrijven nemen.

De ILT houdt toezicht op de naleving van een groeiend aantal Europese en nationale wetten. Het aantal ondertoezichtstaanden groeit van 45 naar 1850. In 2025 heeft de ILT haar toezicht daarop ingesteld en voorbereid. Door de efficiëntere inrichting van de processen voert zij meer inspecties uit met een kortere looptijd. Met collega-inspectiediensten werkt de ILT aan een gecoördineerde aanpak van inspecties om de toezichtlast voor onder toezicht staande organisaties te verminderen.

2.4.4 Goed en betaalbaar wonen

Woningcorporaties zijn organisaties die zich richten op het bouwen, beheren en verhuren van kwalitatief goede woonruimte tegen een betaalbare huurprijs. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat mensen met een lager inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen.

Wat wil de ILT bereiken?

De ILT ziet er op toe dat woningcorporaties hun kerntaak goed uitvoeren. Met haar toezicht wil de ILT bereiken dat de governance (het bestuur) en de financiële situatie van de woningcorporaties op orde zijn. Waar nodig treedt de ILT handhavend op.

Wat gaat de ILT daarvoor doen?

De Autoriteit woningcorporatie (Aw) voert het toezicht op de woningcorporaties uit. Daarin bestaat zowel aandacht voor de werking van het corporatiestelsel als voor het functioneren van de individuele corporaties. Jaarlijks brengt de Aw rapporten uit, zoals de Staat van de corporatiesector, waarin zij haar bevindingen over de sector publiceert.

Om de werking van het stelsel te beoordelen bekijkt de Aw jaarlijks het functioneren van het stelsel bij huidig beleid en doet waar nodig aanbevelingen om het beleid aan te passen. Daarvoor onderzoekt zij onderwerpen als de ontwikkeling van het eigen toezicht, de volkshuisvestelijke opgave en de invloed van de context waarin corporaties opereren. De focus van het onderzoek in 2025 wordt nog nader bepaald.

Voor het toezicht op individuele corporaties geeft de Aw op aanvraag zienswijzen af over geschiktheid en betrouwbaarheid bij de (her)benoeming van bestuurders en commissarissen. Ook verstrekt zij toestemmingen en ontheffingen bij volkshuisvestelijke aanvragen, zoals aankopen, verkopen, statuten, fusies en verbindingen. Verder onderzoekt de Aw meldingen over eventuele integriteitsschendingen. Als er mogelijk sprake is van fraude wordt de Inlichtingen- en Opsporingsdienst (IOD) van de ILT ingezet. Bij het individuele toezicht wil de Aw in 2025 aandacht besteden aan de onderwerpen ‘realistisch begroten’ en ‘Integriteit - beleid en werking’.

In 2025 werkt de Aw aan een betere dienstverlening bij vergunningaanvragen. Aandachtspunten daarbij zijn de verdere digitalisering van de aanvraag en afhandeling van vergunningen en een juiste balans tussen zorgvuldigheid en doorlooptijd van vergunningsprocessen.

Tenslotte besteedt de Aw in 2025 speciale aandacht aan haar tienjarig bestaan. Hier wordt op gepaste wijze invulling aan gegeven.

3 De ambitie van de ILT

3.1 De wendbare organisatie

De ILT voelt de urgentie voor een meer flexibele en wendbare organisatie. De omgeving van de ILT is permanent in beweging en mede daardoor neemt de complexiteit van het werk toe. Daarmee verandert ook de opgave van de ILT. De kunst is mee te bewegen met nieuwe ontwikkelingen en te leren wat dat betekent voor de manier waarop de ILT werkt. De ILT moet waar nodig kunnen bijsturen om de doelen die zij nastreeft te bereiken en daadwerkelijk effect te behalen.

De wendbaarheid die daarvoor nodig is heeft meer facetten: het gaat om strategische wendbaarheid, namelijk het voortdurend inspelen op veranderingen in de buitenwereld. Het betekent ook oog hebben voor de wendbaarheid van mensen en teams. Medewerkers in staat stellen om te blijven leren en ontwikkelen, zorgen voor brede inzetbaarheid en ruimte geven aan interesses en talenten.

In 2023 is de ILT gestart met een traject waarbij de organisatie kijkt waar zij binnen haar bestaande taken ruimte kan maken om nieuwe zaken of andere prioriteiten aan te pakken. Dat betekent soms scherpe keuzes maken over zaken die zij niet meer, pas later of op een andere manier uitvoert. Naast het inhoudelijk inspelen op nieuwe opgaven heeft dit ook tot doel om de wendbaarheid van de organisatie te vergroten. Dit traject loopt door tot in 2025.

3.2 Competente en wendbare medewerkers

De ILT blijft ook in 2025 investeren in een competent, wendbaar en toekomstbestendig personeelsbestand. De beschikbaarheid van de juiste mensen op de juiste plek vraagt om een voortdurende analyse van welke kennis en vaardigheden op welke plaats in de organisatie nodig zijn. Concreet betekent dit dat de inspectie een inschatting maakt van de implicaties van de ontwikkelingen voor bepaalde functiegroepen. Vervolgens wordt het wervingsplan daarop aangepast.

De ILT zet in deze krappe arbeidsmarkt in op het vinden en behouden van talentvolle medewerkers. Ook zet zij in 2025 in op duurzame inzetbaarheid en investeert zij in de fysieke, mentale en emotionele gezondheid van medewerkers. Dat doet zij onder meer door het organiseren van bijeenkomsten over integriteit en sociale veiligheid. Hiermee zorgt de ILT voor een aantrekkelijke, gezonde en inclusieve werkplek waar de medewerkers veilig en met plezier werken en zich blijvend kunnen ontwikkelen.

In 2025 start een aantal arbeidsmarktcampagnes met als doel het bereik van potentiële kandidaten voor de ILT te vergroten en haar positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Daarnaast investeert de ILT in het verbeteren van het 'on boarding'-programma zodat nieuwe medewerkers beter op weg worden geholpen in de organisatie. Verder investeert de ILT in strategische begeleiding van de afdelingen bij Leren & Ontwikkelen, een uitgebreider opleidingsaanbod voor leidinggevenden, en de verdere ontwikkeling van de leerlijn Inspecteur.

Om wendbaarder te zijn gaat de ILT werken met strategische personeelsplanning. Hiervoor krijgt een aantal afdelingen ruimte om met behulp van budgetsturing flexibeler om te gaan met de vacatureruimte.

Het onderwerp Diversiteit en Inclusie is een van de onderwerpen waarmee de prioritaire thema's invulling krijgen. De ILT stimuleert een werkcultuur waarbij alle aanwezige talenten worden gezien en benut. Waar verschillende ideeën worden gehoord en waar niemand op basis van 'anders' zijn impliciet of expliciet wordt uitgesloten.

3.3 Inzicht in nieuwe risico's en kennis

De ILT wil beter voorbereid zijn op nieuwe risico's en kansen voor de uitvoering van haar taken. Dit kan betrekking hebben op nieuwe taken die op de ILT afkomen en waarvoor zij aanvullende kennis moet opbouwen, nieuwe medewerkers moeten aantrekken en nieuwe processen moet inrichten. Het kan ook gaan om wijzigingen in bestaande taken, bijvoorbeeld door aanpassingen in wet- en regelgeving of door maatschappelijke of technologische veranderingen.

Zo zet de ILT met 'Strategisch betrokken bij beleid' in op het voortraject van mogelijke nieuwe taken, met als doel om input over handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid al vroeg in het proces aan beleidsdirecties mee te geven. En omgekeerd krijgt de ILT eerder inzicht in nieuwe taken die in het verschiet liggen. Deze werkwijze wordt in 2025 voortgezet en verder verfijnd.

Met onder meer portfolio management en het uitvoeren van een omgevingsanalyse verkent de ILT hoe risico's, handelingsperspectief en de positionering van de ILT zich op bestaande werkvelden ontwikkelen. Hiermee wil de ILT beter inspelen op de impact van nieuwe risico's, ook binnen bestaande werkvelden. De omgevingsanalyse wordt in 2024 en 2025 projectmatig aangepakt en vormt de input voor het Meerjarenplan 2026-2029.

3.4 Informatiegestuurd werken

Digitale toepassingen zijn niet meer weg te denken bij het werk van de ILT. De digitalisering van de samenleving zet verder door en het belang van informatie en data wordt alleen maar groter. Dit biedt kansen voor de vormgeving en inrichting van het toezicht door de ILT, maar ook voor de

mogelijkheden om de dienstverlening te verbeteren met nieuwe technologieën en datatoepassingen. De ILT blijft investeren in een sterkere informatiepositie en beter informatiegestuurd werken. De i-strategie 2024-2026 geeft daarbij weer hoe zij haar informatievoorziening, informatie, innovatie en ICT organiseert.

In 2025 werkt de ILT aan de doorontwikkeling van een dataplatform. Dit platform sluit aan bij Rijksbrede initiatieven en heeft als doel om de organisatie van het gegevensbeheer te vereenvoudigen en te verbeteren. Het platform geeft medewerkers de beschikking over de gewenste informatie om effectief en efficiënt te werken. Het wordt tevens mogelijk om op termijn andere gegevens beschikbaar te maken zoals gegevens van satellieten, sensoren en drones. Het dataplatform biedt ook kansen voor innovaties, zoals het voldoen aan (wettelijke) verplichtingen zonder veel extra inzet van medewerkers.

Hiernaast investeert de ILT in innovaties die helpen haar werk makkelijker, slimmer en effectiever te doen. Dit kunnen bijvoorbeeld IT-applicaties zijn, modellen om risico's te voorspellen, monitoring van uitstoot van zeeschepen en schoorstenen, het zichtbaar maken van risico's op een kaart of het toepassen van drones en modellen om risico's op beeldmateriaal te detecteren. Verder ontwikkelt de ILT methodieken die helpen om effecten van toezichtinterventies inzichtelijk te maken, zoals bijvoorbeeld 'agent based modelling' dat toezichtscenario's uitrekent.

De ILT investeert de komende jaren ook extra in haar ICT-landschap en in de harmonisatie van haar ontwikkelplatform. De ILT doet dit om haar ambities op het gebied van informatiegestuurd werken waar te maken en om in de toekomst te blijven voldoen aan Europese en nationale wet- en regelgeving voor het verzamelen en gebruiken van informatie en data.

4 Mensen en middelen

4.1 ILT-begroting 2025

De financiële middelen van de ILT zijn opgenomen in de rijksbegroting (hoofdstuk XII Infrastructuur en Waterstaat).

Tabel 1: Begroting 2025, in miljoenen euro's

Begroting	**2025**
Uitgaven	221

De totale verplichtingen en uitgaven door ILT voor 2025 betreffen 221 miljoen euro. Dit is exclusief de Autoriteit woningcorporaties. Hiervan heeft 175 miljoen euro betrekking op ambtelijk personeel.

In 2025 neemt de begroting toe ten opzichte van 2024 door een hogere loon- en prijsbijstelling. Ook zijn er extra, soms tijdelijke middelen beschikbaar gesteld voor nieuwe taken of uitbreiding van reeds bestaande taken, met name voor de veiligheid en continuïteit van publieke diensten. Zoals het toezicht en handhaving van de nieuwe richtlijnen NIS 2 (cybersecurity) en CER (weerbaarheid van kritieke entiteiten). Daarnaast zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor een schone leefomgeving, zoals het toezicht op varend ontgassen, waarbij de inspectie met drones of met sensoren aan wal kan meten of een schip varend ontgast of vervuilde brandstof gebruikt. Tot slot zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor verschillende taken op het gebied van de leefomgeving en transport; veilig en groen vervoer. Zie ook paragraaf 1.4.

In het tussen de regeringspartijen gesloten hoofdlijnenakkoord is een taakstellingsopgave voor de Rijksoverheid opgenomen. Voor 2025 betekent deze opgave dat de ILT een taakstelling van 1% van haar begroting (2.3 miljoen euro) is opgelegd. De ILT zal hier als onafhankelijk toezichthouder zelfstandig en risicogericht prioriteiten moeten stellen. De ILT kiest er in 2025 voor om een deel van de middelen die voor nieuwe taken of de uitbreiding van bestaande taken beschikbaar zijn gesteld, niet uit te geven en daarmee de taakstelling in te vullen. Voor deze taken zijn immers nog geen of niet alle verplichtingen aangegaan voor het extra budget. Alle taken worden wel opgepakt, maar het kan betekenen dat het opstarten/uitbreiden van sommige taken langer duurt, taken efficiënter worden uitgevoerd of de uitvoering daarvan (vooralsnog) minder intensief plaatsvindt dan eerder voorzien. In de loop van 2025 zal de ILT inhoudelijke prioriteiten stellen voor structurele invulling van de taakstelling.

In onderstaande afbeelding wordt een weergave gegeven van de verdeling van de beschikbare middelen voor de ILT verdeeld in de drie hoofdtaakvelden van de ILT. De toezichtstaak springt daar duidelijk uit. De uitgaven met betrekking tot de bedrijfsvoering zijn hierbij naar rato van het aantal fte toegerekend aan de taakvelden Toezicht, Opsporing en Dienst- en vergunningverlening.

Afbeelding 3: Budgettaire opbouw uitgaven 2025

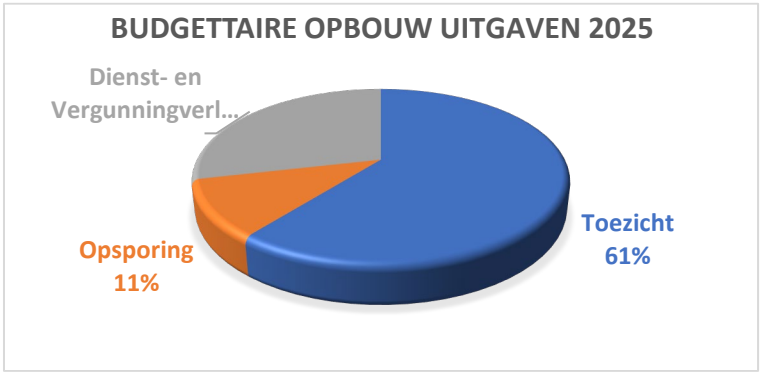

4.2 Personele capaciteit

Met de toename van het takenpakket is ook de ILT-organisatie in de afgelopen jaren gegroeid. Op basis van de huidige financieringsafspraken heeft de ILT een formatie van 1.661 fte in 2025. Hierbij is nog geen rekening gehouden met een eventuele taakstelling.

Tabel 2: Formatieplaatsen ILT

Formatie ILT in fte	**2025**
ILT exclusief Aw	1.583
Aw	78
Totaal	1.661

4.3 Duurzame bedrijfsvoering

De Rijksoverheid werkt aan een duurzame bedrijfsvoering. De doelstelling om in 2030 een klimaat neutrale bedrijfsvoering te realiseren wordt onder meer bereikt door de uitstoot van de zakelijke mobiliteit te reduceren. Een belangrijk bedrijfsmiddel voor de ILT is het wagenpark. De ILT heeft 300 wagens waarvan 100 bussen. De 200 personenwagens zijn in 2025 (deels versneld) vervangen door elektrische exemplaren. Voor bussen is nog niet altijd een goed elektrisch alternatief beschikbaar in relatie tot functie-specifieke vereisten. Er worden 25 bussen vervangen door elektrische exemplaren, daar waar de beperkte actieradius geen grote belemmering is.

De ILT volgt de aanpak van het kerndepartement (IenW) en draagt daar actief aan bij door uitvoering van de richtlijnen voor de bedrijfsvoering. Dit doet zij op het gebied van vervoer, huisvesting, facilitair inkopen, groene leveranciers en afvalscheiding.

5 Bijlage: ILT verkenningen en programma’s

Voor 2025 voert de ILT de volgende verkenningen en programma’s uit:

Programma’s

- Markttoezicht op producten
- Grond en Bouwstoffen
- Veilig en Duurzaam Schiphol II
- Afval Fatsoenlijk
- Zeer Zorgwekkende Stoffen
- Samenwerken in VTH stelsel milieu
- Klimaat 1
- Optimalisatie Vergunningverlening
- Inspectie en certificering
- Luchtvaartautoriteit
- Brandstofkwaliteit

Verkenningen

- Veiligheid spoor 2
- Nieuwe energiedragers
- Risico's circulariteit bouwstoffen
- Waterkwaliteit
- Vervolg VTH
- Krachtig toezicht
- Omgeving en omwonenden grote (industriële) complexen

De programma’s die door de Autoriteit woningcorporaties worden uitgevoerd zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Dit is een uitgave van de

Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres : Postbus 16191
2500 BD Den Haag

Telefoon : 088 489 00 00
Website : www.ilent.nl
X en Instagram : @inspectieLenT